

ЗАКОН ЗА МЕДИАЦИЯТА

Обн. ДВ. бр.110 от 17 Декември 2004г., изм. ДВ. бр.86 от 24 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.9 от 28 Януари 2011г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Приложно поле

Чл. 1. Този закон урежда отношенията, свързани с медиацията като алтернативен способ за разрешаване на правни и неправни спорове.

Понятие за медиация

Чл. 2. Медиацията е доброволна и поверителна процедура за извънсъдебно разрешаване на спорове, при която трето лице - медиатор, подпомага спорещите страни да постигнат споразумение.

Предмет на медиацията

Чл. 3. (1) Предмет на медиацията могат да бъдат граждански, търговски, трудови, семейни и административни спорове, свързани с права на потребители, и други спорове между физически и/или юридически лица.

(2) Медиацията се провежда и в случаите, предвидени в Наказателно-процесуалния кодекс.

(3) Медиацията не се провежда, ако закон или друг нормативен акт предвижда друг ред за сключване на споразумение.

Организация на медиацията

Чл. 4. Медиацията се осъществява от физически лица. Тези лица могат да се сдружават с цел осъществяване на дейността. Лица, осъществяващи функции по правораздаване в системата на съдебната власт, не могат да извършват дейност по медиацията.

Глава втора. ПРИНЦИПИ НА МЕДИАЦИЯТА

Доброволност и равнопоставеност

Чл. 5. Страните имат равни възможности за участие в процедурата по медиация. Те участват в процедурата по своя воля и могат по всяко време да се оттеглят.

Неутралност и безпристрастност

Чл. 6. (1) Медиаторът не проявява пристрастие и не налага решение по спора.

(2) В процедурата по медиацията всички въпроси се уреждат по взаимно съгласие на страните.

Поверителност

Чл. 7. Разискванията във връзка със спора са поверителни. Участниците в процедурата по медиацията са длъжни да пазят в тайна всички обстоятелства, факти и документи, които са им станали известни в хода на процедурата.

Глава трета. ПРАВНО ПОЛОЖЕНИЕ НА МЕДИАТОРА

Общи изисквания

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2006 г.) (1) Медиатор може да бъде само дееспособно лице, което отговаря на следните изисквания:

1. не е осъждано за престъпления от общ характер;
2. завършило е успешно курс на обучение за медиатор;

3. не е лишено от право да упражнява професия или дейност;
 4. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) има разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България, ако лицето е чужд гражданин;
 5. вписано е в Единния регистър на медиаторите към министъра на правосъдието.
- (2) (В сила от 01.01.2007 г.) Изискването по ал. 1, т. 4 не се прилага за граждани на държавите - членки на Европейския съюз, на другите държави на Европейското икономическо пространство и на Швейцария.
- (3) Министърът на правосъдието издава удостоверение на медиатора за вписването му в Единния регистър на медиаторите.
- (4) Министърът на правосъдието одобрява със заповед организациите, които обучават медиатори. Условието и редът за одобряването им, както и изискванията за обучението на медиаторите се определят с наредба на министъра на правосъдието.
- (5) Когато лицето - кандидат за медиатор, и организацията, която кандидатства да обучава за медиатори, не отговарят на нормативните изисквания, министърът на правосъдието отказва със заповед вписването в Единния регистър на медиаторите, съответно одобряването. Заповедта може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Единен регистър на медиаторите

Чл. 8а. (Нов - ДВ, бр. 86 от 2006 г.) (1) Министърът на правосъдието създава и поддържа Единен регистър на медиаторите.

(2) В Единния регистър на медиаторите се вписват:

1. име, единен граждански номер (личен номер на чужденец), гражданство, образование, професия, допълнителна специализация в областта на медиацията, организацията, в която лицето е обучавано, владееене на чужди езици, адрес и телефон за контакт и номер на медиатора;
2. заличаване и отписване на медиатора;
3. организацията, в която е обучен медиаторът;
4. промени в обстоятелствата по чл. 8, ал. 1, т. 1, 3 и 4.

(3) Единният регистър на медиаторите е публичен.

(4) Лице, вписано в Единния регистър на медиаторите, заявява писмено до министъра на правосъдието за промени в обстоятелствата, които подлежат на вписване, в 14-дневен срок от настъпването им.

(5) Когато отпадне някое от изискванията на чл. 8, ал. 1, т. 1, 3 и 4, министърът на правосъдието издава заповед, с която заличава медиатора от Единния регистър на медиаторите. Заповедта може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(6) Редът за вписване, отписване и заличаване в Единния регистър на медиаторите се определя с наредбата по чл. 8, ал. 4.

(7) Информацията по ал. 2, т. 1 за единния граждански номер (личен номер на чужденец) се предоставя при условията и по реда на Закона за защита на личните данни.

Такси

Чл. 8б. (Нов - ДВ, бр. 86 от 2006 г.) Министерството на правосъдието събира такса за вписване в Единния регистър на медиаторите и за одобряване на организациите, които обучават медиатори, в размер, определен с тарифа, приета от Министерския съвет.

Правила за поведение на медиатора

Чл. 9. (1) (Доп. - ДВ, бр. 86 от 2006 г.) Медиаторът осъществява дейността си добросъвестно при спазване на закона, добрите нрави и процедурните и етичните правила за поведение на медиатора. Тези правила се определят с наредбата по чл. 8, ал. 4.

(2) Медиаторът приема да води процедурата само ако може да гарантира своята независимост, безпристрастност и неутралност.

Задължения и отговорност на медиатора

Чл. 10. (1) Медиаторът не може да дава правни съвети.

(2) По време на процедурата медиаторът е длъжен да се съобразява с мнението на всяка от страните по спора.

(3) Медиаторът се оттегля от процедурата при възникване на обстоятелства, които биха породили съмнение в неговата независимост, безпристрастност и неутралност.

(4) Медиаторът не може да съобщава на другите участници в процедурата обстоятелства, които се отнасят само до една от страните по спора, без нейното съгласие.

(5) Медиаторът не отговаря, ако страните не постигнат споразумение.

(б) Медиаторът не отговаря за неизпълнение на споразумението.

Глава четвърта. ПРОЦЕДУРА ПО МЕДИАЦИЯ

Откриване на процедурата

Чл. 11. (1) Процедурата по медиация започва по инициатива на страните по спора, като всяка от тях може да направи предложение за разрешаване на спора чрез медиация.

(2) Предложение за разрешаване на спора чрез медиация може да направи и съдът или друг компетентен орган, пред който спорът е отнесен за решаване.

(3) Съгласието на страните възможен бъдещ спор между тях да бъде разрешен чрез медиация може да бъде уговорено и като клауза от договор.

Участници

Чл. 12. (1) Процедурата по медиация се осъществява от един или повече медиатори, посочени от страните.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 86 от 2006 г.) Страните по спора участват в процедурата лично или чрез представител. Упълномощаването се извършва в писмена форма.

(3) В процедурата по медиация могат да участват и адвокати, както и други специалисти.

Действия на медиатора

Чл. 13. (1) Преди провеждане на процедурата медиаторът информира страните за същността на медиацията и за нейните последици и изисква тяхното писмено или устно съгласие за участие.

(2) Медиаторът е длъжен да посочи всички обстоятелства, които могат да породят в страните основателни съмнения относно неговата безпристрастност и неутралност.

(3) В хода на процедурата се изяснява същността на спора, уточняват се взаимноприемливи варианти на решения и се очертава възможната рамка на споразумение.

(4) При осъществяване на посочените действия медиаторът може да насрочва отделни срещи с всяка от страните при зачитане на равните им права за участие в процедурата.

Основания за спиране на процедурата

Чл. 14. (1) Медиацията се спира:

1. по общо съгласие на страните или по искане на една от страните;
2. при смърт на медиатора;
3. в случаите, предвидени в чл. 10, ал. 3.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 86 от 2006 г.) Ако медиацията се провежда по време на висящо производство, страните незабавно уведомяват компетентния орган за спирането на процедурата по медиация.

Основания за прекратяване на процедурата

Чл. 15. (1) Процедурата по медиация се прекратява:

1. с постигането на споразумение;
2. по взаимно съгласие на страните;
3. при отказ на една от страните;
4. при смърт на страна по спора;
5. при прекратяване на юридическото лице - страна по спора.

(2) Съгласието на страните за прекратяването на спора им трябва да бъде изразено ясно и недвусмислено.

(3) При прекратяване на процедурата по медиация висящото производство, което е било спряно, се възобновява в съответствие с разпоредбите на закона.

Глава пета. СПОРАЗУМЕНИЕ

Форма и съдържание

Чл. 16. Съдържанието и формата на споразумението се определят от страните. Формата може да бъде устна, писмена и писмена с нотариална заверка. Писменото споразумение съдържа мястото и датата, на която е било постигнато, имената на страните и техните адреси, за какво се съгласяват те, името на медиатора и подписите на страните.

Действие на споразумението

Чл. 17. (1) Споразумението обвързва само страните по спора и не може да се противопостави на лица, които не са участвали в процедурата.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2006 г.) Споразумението задължава страните само за това, за което са се договорили.

(3) (Нова - ДВ, бр. 86 от 2006 г.) Нищожко е споразумението, което противоречи на закона или го заобикаля, както и когато накърнява добрите нрави.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. В срок 6 месеца от влизането в сила на закона министърът на правосъдието приема стандарти за обучение на медиатора, Процедурни и етични правила за поведение на медиатора и създава и поддържа Единен регистър на медиаторите.

§ 2. Изпълнението на закона се възлага на министъра на правосъдието.

Законът е приет от XXXIX Народно събрание на 2 декември 2004 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА МЕДИАЦИЯТА (ОБН. - ДВ, БР. 86 ОТ 2006 Г.)

§ 7. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон лицата, които са вписани в Единния регистър на медиаторите, трябва да удостоверят със съответните документи в Министерството на правосъдието, че отговарят на изискванията на чл. 8, ал. 1, т. 1, 3 и 4. В този срок могат да подадат заявление за вписване в Единния регистър на медиаторите и лицата, които отговарят на изискванията на чл. 8, ал. 1, т. 1 - 4 и са обучени за медиатори в страната или в чужбина до влизането в сила на този закон.

§ 8. В тримесечен срок от влизането в сила на този закон министърът на правосъдието издава наредбата по чл. 8, ал. 4.

§ 9. В тримесечен срок от влизането в сила на този закон Министерският съвет приема тарифата по чл. 8б.

§ 10. Параграф 1 относно чл. 8, ал. 2 влиза в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.